

1 nnu vit skapa

Bjørn Kalsø feagnaðist um vinnudagin. - Hetta er dagurin, tá ið vinnulívsfólk úr øllum landinum koma saman at viðgera stóru málini – møguleikar, avbjóðingar og trupulleikar, sum landsstýrismaðurin tók til

Mynd: Jens Kr. Vang

full av dómum um vinnu-
 fyrítøkur, sum sóu møgu-
 leikar á fjarleiðum.

- Áðrenn strandalondini í
 sjeytiárunum lögdu megin-
 partin av havsins fiski-
 grunninum undir seg, var
 fiskiskapur á fjarleiðum
 mest týðandi táttur í okkara
 búskapi.

Bjørn Kalsø mælti til, at
 føroyingar seta á stovn
 fyrítøkur í øðrum londum,
 senda starvsfólk út á
 fremmandar marknaðir og
 menna okkara framleiðslur
 til nýggjar marknaðir.

- Her hava vit helst verið
 ov varin, men eisini her er
 broyting um at koma í, tí í
 hesum døgum síggja vit
 ikki bara, at útlenskar
 fyrítøkur keypa seg inn í
 føroyskt vinnulív, og at út-

lenskir peningastovnar
 seta seg niður í Føroyum.
 Vit síggja eisini føroyskar
 vinnulívsmenn, sum stovna
 fyrítøkur í útlondum og
 føroyskar peningastovnar,
 sum fígga vinnuligt virk-
 semi í útlandinum.

Framtíðin

Landsstýrismaðurin vísti á,
 at vit sleppa ikki undan
 framtíðini – og vit sleppa
 ikki undan broytingum.

- Fortíðin er farin. Framtíðin
 kunnu vit skapa – og
 framtíðin er nú, segði
 Bjørn Kalsø.

- Tað veldst sjálvandi um fokus og perspektiv. Hyggja vit eftir vandum, síggja vit vandar, men hyggja vit eftir møguleikum, síggja vit møguleikar, segði Bjørn Kalsø á vinnudegnum friggjadagin

Mynd: Jens Kr. Vang

Fariga Seafood í Lettlandi kosið Ársins Átak

Jan Mortensen, Egil Olsen, Petur Olsen og Jóhan Páll Joensen

Mynd: Vilmund Jacobsen

Dómsnevndin avgjordi at velja Fariba Seafood í Lettlandi til Ársins Átak – og í hesum sambandi verður sagt:

Umframt at velja ársins virki, kann dómsnevndin eisini velja at heiðra eitt virkið ella ein persón, sum hevur gjørt eitt átak, ið kann gagna vinnuligum framburði.

Sjálvt um vit í dag kunnu vera misnøgd við búskaparligu støðuna í landinum og gongdina, mugu vit ásanna, at á mongum økjum síggja vit broytingar og nýskap, sum við framtíðini í huga kunnu føra til framburð.

Dómsnevndin hevur tí aftur í ár valt at heiðra tí, sum vit halda er ársins átak.

Eitt av frambrotunum er áreiðið at taka avbjóðingina av vaksandi al-tjóðagerðini.

Vit síggja, at landsins myndugleikar leggja sína politisku stevnu og sjón fyri 2015 í at menna samfelagið at taka við al-tjóðagerðini og skapa nýggjar karmar fyri vinnu og handli.

Útlenskar fløgur í Føroyum og serliga íslenskar hava havt stórt rúm í fjølmiðlunum og millum okkara politikarar seinastu tíðina. Røddir hava verið frammi um at verja borg og gera forðingar, so ikki alt fer á útlenskar hendur.

Í øllum vásinum rundan um sokallaðu "innrásina" her heima, hava vit gáað lítið um byrjandi útrásina úr Føroyum. Føroyskir einstaklingar og virki hava í vaksandi mun sæð møguleikarnar í at vaxa um sifft virksemi og inntøkmøguleikarnar við at brúka sín førleika og royndir uttanlands.

Vit noyðast at ásanna, at føroyingar higartil hava gjørt merkiliga lítið við fløgur í útlondum. Seinastu tíðina eru tó fleiri fløgur gjørdar, eitt nú í oljuvinnuni, fíggarvinnu, handilsskapi og í fiskasølu.

Týðningarmesta einstaka nýbrotið í hesi al-tjóðagerð seinasta árið heldur nevndin tó vera útrásina til Lettlands við Fariga Seafood.

Enn er hon lítil í vavi í mun til fleiri aðrar útrásir, men her verða royndir og kapitalur í traditionellari vinnu í Føroyum sett í fyrítøku á landi, har fleiri framleiðslukarmar eru laga-

ligari enn hjá okkum, umframt at fyrítøkan fær frælsa atgongd til allan ES-marknaðin, og at Lettland hevur góðar avtalur og sambond við grannalondini fyri eystan.

Við valinum av Ársins Átaki 2005 hevur dómsnevndin lagt dent á, at –

- talan er um føroyska vitan og royndir, sum velja al-tjóða avbjóðingar at vinna pening

- talan er um føroyskan vafafúsán kapital í samstarvi við útlenskan – og

- talan er um føroyskan lánskapital, sum við hesum fær royndir út um ríkismark.

Fariga Seafood er eitt framtak við nógvum vafum, men hví skuldi føroysk vitan og royndir, føroyskur kapitalur og leiðsluførleiki og føroyskur góðsku- og marknaðarkunnleiki bert kunnað verið nýtt í Føroyum. Tað er júst hesir framleiðslufaktorar, herdir í al-tjóða kapping, sum fara at gagna vinnuligum framburði mest her á landi.

Nevndin hevur tí ikki ivast í at heiðra júst hesa undangongu sum Ársins Átak 2005.

Bjarni Djurholm, orkumálaráðharr:

– Vit vanda okkum ikki nóg v

- Í nútímans samfelagnum er atgongd til orku ein sjálfvylgja, og eigur samfelagið at skapa karmar fyrri, at orkuveitingin er so trygg sum gjørligt, eins og brúkarin fær orku so bfliga sum tilber innan teir karmar, sum orkupolitikkurin setir. Men neyðugt er at gagnýta oljuna so skilagott sum gjørligt, soleiðis at vit ikki brenna meir enn neyðugt og harvið økja um útlát av skaðiligum evnum, segði landsstýrismaðurin í orku- og umhvørvismálum, Bjarni Djurholm, á fundi í

Norðurlandahúsinum mánadagin

ORKA-OG UMHVØRVI
 Vilmond Jacobsen
 vilmond@sosialurin.fo

Mánadagin skipaði Vinnu- málaráðið fyrri áhugaverdum og vælmøttum fundi í Norðurlandahúsinum, har landsstýrismaðurin í orku- málum, Bjarni Djurholm, legði fram fyríbils uppskot til føroyskan orkupolitik. Við á fundinum var eisini fyrrverandi danski orku- og umhvørvismálaráðharrin, Svend Auken, sum helt áhugaverdan fyrilestur um orku og umhvørv.

Bjarni segði, at fyrsti fundurin í hesi røðini varð hildin um hesa tíðina í fjør, tá ið Bjørn Lomborg helt fyrilestur við stóði í bók síni, Verdens sande tilstand – og í dag er so Svend Auken komin at greiða okkum frá sínum royndum sum

ráðharrin í Danmark á markamótinum millum orku og umhvørv.

- Hesi bæði økini eru sum kunnugt ógvuliga nær knýtt, legði landsstýrismaðurin aftrat.

Arbeidsbólkur

Bjarni segði, at á sumri í fjør setti Vinnu- málaráðið ein arbeidsból og ein hoyringsból at orða uppskot til orkupolitik og eina el-veitingarlóg fyrri Føroyar. Í bólkunum sita umboð fyrri Vinnu- málaráðið, Olju- fyrisitingina, SEV, Røkt, kommunurnar, Føroya Náttúru- og Umhvørviss- verndarfelag og vinnulívið.

- Hetta arbeidi skal eftir ætlan verða liðugt á sumri 2006, og í arbeiðsetninginum verður áherðsla lögð á, at ávegis kunning verður framd. Tað er í hesum høpi, at orðaskiftið um orku verð á lögtingi fyrri í ár og dagurin í dag skulu síggjast.

Bjarni kunnaði síðan um arbeidi at orða ein føroyskan orkupolitik og el-veitingarlóg.

- Við vaksandi olju- prís- um og skaðiligari ávirkan á okkara umhvørv, er tað alt meira umráðandi, at vit tryggja eina so munadygga gagnnýtslu av okkara orku- tilfeingi sum yvirhøvar gjørligt.

Landsstýrismaðurin segði, at tá ið tosað verður um orkupolitik, verður hesin vanliga býttur í trý atlit, sum hann tók til: orka, búskapur og umhvørv.

- Okkara orkuskipan má verða soleiðis háttáð, at hon er búskaparliga skilagóð og samstundis, at hon ávirkar okkara umhvørv minst møguligt. Hetta er avbjóðing.

Hann vísti á, at vit í dag innflyta mest sum alla orku í formi av ymsum olju- dráttum, meðan ein minni partur av okkara orkutørv verður nøktaður av "heim-

Bjarni Djurholm, landsstýrismaður í orku- og umhvørvismálum, greiddi frá

Stóur áhugi var fyrri fundinum um orku- og umhvørv, sum Vinnu- málaráðið skipaði fyrri í Norðurlandahúsinum mánadagin. Nógv fólk vóru og lýddu á – og fólk settu eisini Svend Auken spurningar

Mynd: Jens Kr. Vang

Ætlan um orkunýtsluna

Ætlan landsstýrisins um orkupolitik og el-veitingarlóg

Mynd: Jens Kr. Vang

Tað var ein væl upplagdur fyrrverandi danskur orku- og umhvørvismálaráðharri, Svend Auken, sum helt fyrilestur í Norðurlandahúsinum mánadagin. Vit fara at venda aftur til fyrilesturin hjá honum í øðrum blaði

Mynd: Jens Kr. Vang

ligum tilfeingi" so sum vatn og vindi.

- Tað er neyðugt, at vit økja um gagnnýtsluna av bæði teirri innfluttu orkuni, umframt at vit áhaldandi troyta okkara egnu orkukeldur.

Landsstýrismaðurin nevndi, at í rakstrinum av motorunum á Sundi, sum standa fyri 60% av okkara el-framleiðslu, hevur avlopshitin ikki verið gagnnýttur.

- Hetta er ikki skilagott, og tí er tað gleðiligt at staðfesta, at ítöklig stig nú eru tikin til at knýta Sundsverkið í fjarhitaskipanina í Hoyvík, segði hann.

Bjarni segði, at við heimligum orkutilfeingi ber til at troyta vindorkuna enn meira, bæði til el-framleiðslu, men so sanniliga eisini til upphiting av vatni í einari framtíðar fjarhitaskipan.

- Orkupolitikur er at hugsa langsíkt, sum landsstýrismaðurin tók til.

Gagnnýtslan

Hann segði, at í nútímans samfelagnum er atgongd til orku ein sjálfvlygja, og eigur samfelagið at skapa karmar fyri, at orkuveiting-

in er so trygg sum gjørligt, eins og brúkarin fær orku so bfliga sum tilber innan teir karmar, sum orkupolitikurin setir.

- Ein háttur at tryggja rættan prís til endaliga brúkaran er at skipa økini í kapping, har tað ber til og annars at regulera tað virksema, sum náttúrliga eigur at skipast við einkarrætti.

Landsstýrismaðurin segði, at vit mugu gagnnýta oljuna so skilagott sum gjørligt, soleiðis at vit ikki brenna meir enn neyðugt og harvið økja útlát av skadiligum evnum.

- Hóast hetta ljóðar sum ein sjálfvlygja, eru ov nógv dømi í Føroyum um, at vit ikki vanda okkum nóg væl um oljunýtsluna.

Hann segði, at tá ið inntriv verða framd í náttúruna í samband við bygging av orkuverkum, skulu vit tryggja okkum, at hetta ikki hevur óhepna ávirkan á náttúruna.

- Eitt týðandi amboð í hesum høpi er, at árinsskanningar verða gjørdar soleiðis, at rætta grundarlagið er til staðar at gera av, hvørt ein útbýgging kann loyvast.

Munadygg gagnnýtsla

Bjarni Djurholm greiddi síðan frá, hvussu landsstýrið heldur, at munadygg gagnnýtsla av orkutilfeinginum kann fremjast, og í hesum sambandi endurtók hann, at nógv orka fer til spillis hvønn dag á oljuríku verkunum.

- Men tað eru eisini stórra fðnaðarvirki við stórar orkunýtslu, har ov nógv fer til spillis. Hetta má broytast - og ætlanin er tí, at komandi orkulóggáva og orkupolitikur skulu tryggja eina nógv betri gagnnýtslu enn hana, vit hava.

Landsstýrið kundi eitt nú hugsað sær, at nýggj orkuverk við einari ávísari stöð skulu endurnýta spillhitin - og at verandi verk kunnu fáa álagt at fáa hesi viðurskipti í rættlag innan ávísar tíðarfreist.

- Ásannandi, at búskaparligu "incitamentini" í summum førum ikki eru til staðar, kann hugsast, at landið stuðlar verkætlanir av hesum slag, segði hann.

Bjarni vísti eisini á, at partur av arbeiðnum hjá arbeiðsbólkinum er at kanna, hvørjir møguleikar eru at nýta vindorku í stórum, enn vit gera í dag, bæði til el- og hitafram-

leiðslu. Sum dømi kann nevast, at beinleiðis oljukostnaðurin fyri hvønn framleiddan kilowattíma á Sundverkinum er nú so høgur, at hann er á stöði við - ella dýrari - enn vindorka.

- Tí eiga vit at økja sum mest um vindorkuna innan tær tekniligu avmarkingar sum eru galdandi, legði hann aftrat.

Orkunýtslan

Í Føroyum er eingin almenn byggireglugerð sum ásetir krøv til sethús og aðrar bygningar um teirra orkunýtslu, og hetta helt Bjarni ikki vera nóg gott, sum hann tók til.

- Her eru stórar nøgdir av orku, sum kunnu sparast við skilagóðari bygging og nútímans tøkni, eitt nú við lágorkugløgsum, bjálving og stýringum.

Landsstýrismaðurin vísti á, at størsta orkunýtslan í Føroyum fer fram á sjónnum, har fiskiflotin brúkar eini 43% av samlaðu oljunýtsluni, sum svarar til eini 100.000 tons av olju hvørt ár.

- Tað er tí neyðugt, at vit eisini her seta okkum mál um orkusparingar.

Um prísirnar á orku,

segði Bjarni, at her eru ikki nógvir "parametrar", sum vit kunnu ávirka.

- Vit eru undirløgd oljuprísinum á heimsmarknaðinum og kunnu ikki gera annað enn at minka um spillið so nógv sum gjørligt og syrgja fyri, at vit hava ein væl virkandi marknað.

Hann minti á, at framleiðsla, flutningur og søla av el-orku í dag er skipað sum monopol undir kommunala felagsskapinum SEV uttan almennar heimildir at regulera hetta virksema.

- Hendan skipan verður hildin at vera ótíðarhóskandi, og tí verður arbeiði - í samstarvi við kommunurnar og SEV - við at tilevna uppskot til, hvussu el-orkumarknaðurin kann verða umskipaður. Her verður ítökiliga hugsað um, at landið tekur yvirskipaða ábyrgd av el-orkuøkinum, og við eini komandi el-veitingarlóg kann regulera virksema í samband við framleiðslu, flutning og sølu av el-orku, segði hann.

Oljuprísir

Bjarni nam eisini við gongdina í oljuprísinum á heimsmarknaðinum árinum 2001-2005.

- Her sæst, at prísurin er vaksin úr 23 dollarum uppí 46 dollarar. Hetta er ein tvífaldaður vøkstur, sum rakar húsarhald og vinnulív beinleiðis. Samanbera vit innflutningin av oljuúrdráttum fyri fyrsta hálvár 2004 við sama tíðarskeið 2005, sæst, at innflutningurin í tons sum er vaksin 4%, meðan innflutningsvirðið er farið úr 249 miljónum krónum upp í 360 miljónir krónur. Hetta er ein vøkstur upp á 48 % í innflutningskrónum, segði landsstýrismaðurin.

Hann helt ongan iva vera um, at vit í Føroyum kunnu fremja stórar sparingar í oljunýtsluni, um rætt verður atborið, og í hesum sambandi nevndi hann eisini, at Føroyar luttaka í norðurlandskum samstarvi um burðardyggja orkuveiting.

- Tað verður Nólsoyggjin, sum verður royndarøki í gagnnýtslu av vindorku til framleiðslu av el, hita og vetni. Harumframt eru stig tikin til ítökiligt samstarv við Ísland og Grønland á vetnisøkinum, segði landsstýrismaðurin.

Uppskot til orkupolitik og el-veitingarlóg verður ætlandi lagt fyri Føroya løgting á sumri í 2006.

Nýggj avtala um oljuboring klár

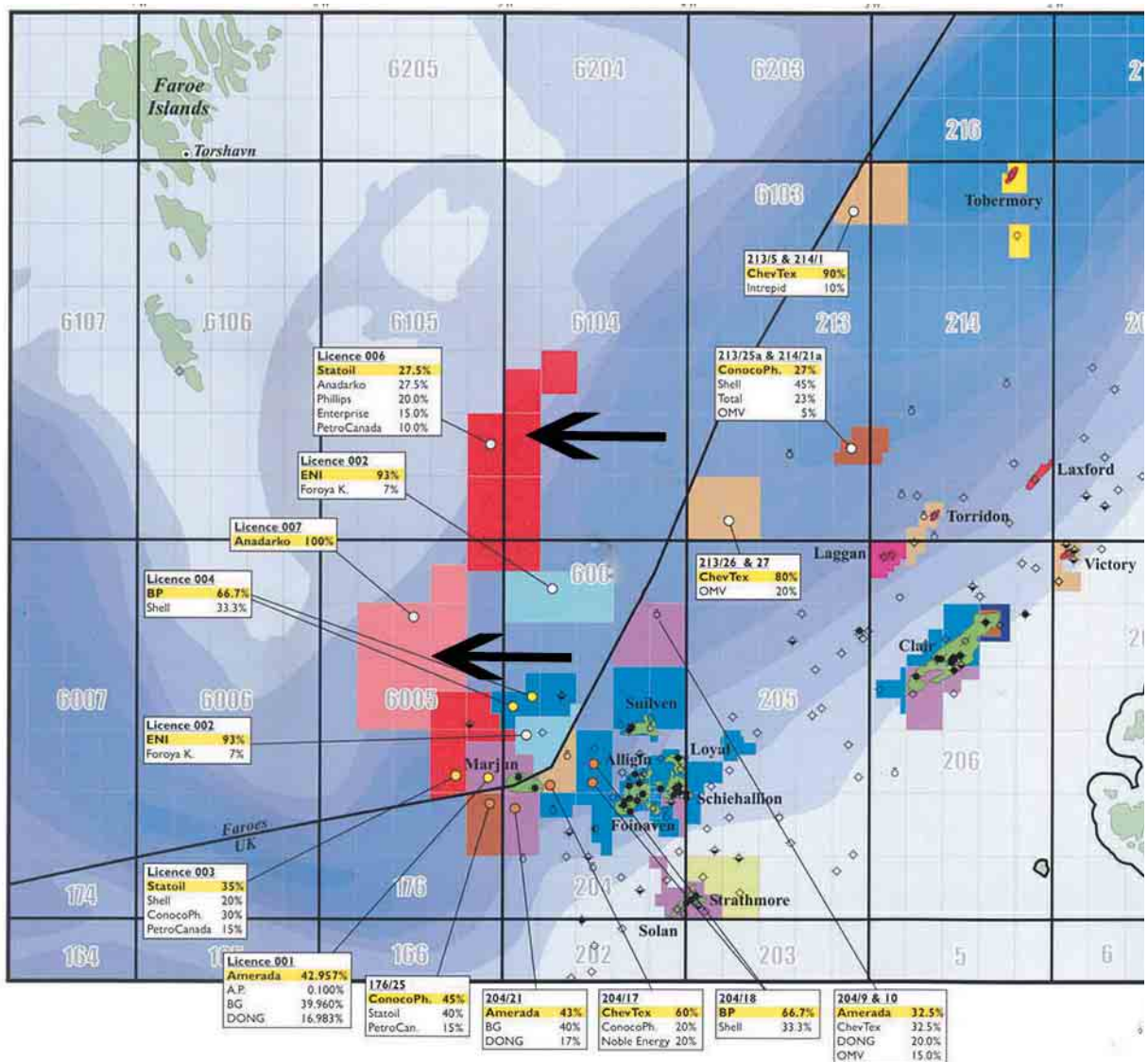
Enn eitt týðandi og spennandi stig í færoyskari oljuleiting stendur fyri frammán. Innan fyri ein mánað verður helst avtala gjord millum oljufeløg og færoyskar myndugleikar um at bora tveir brunnar inni á basaltøki á landgrunninum í 2006 og møguliga 2007.

OLJULEITING

Jan Müller
jan@sosialurin.fo

Síðani fyra brunnar vórðu boraðir í landssynningshorninum av færoyska landgrunninum uttan at bera í sær lönandi oljufund, hevur verið arbeiðt miðvíst við eini ætlan at flyta fræstandi brunnarnar frá tí sokallaða "Gullhorninum" og ístaðin bora teir longur inni á landgrunninum, har tað finnst tjúkkar basaltfláir. Nú er komið so væl áleiðis við hesum samráðingum millum oljufeløg sínámillum og við færoyskar myndugleikar, at ein endalig avgerð um at leggja teir fyra brunnarnar saman og ístaðin bora tveir brunnar inni á basaltinum kann verða tikið í næsta mánað. Hetta upplýsir Bjarni Djurholm, landsstýrismaður í oljumálum.

Samráðingar eru framvegis millum Oljufyrirritingina og so BP og Shell um at flyta loyvi at bora tveir brunnar frá øki 004 til at bora ein brunn í øki 007, sum er 9 ára loyvi hjá oljufelagnum Anadarko. So stutt gerast hesi trý feløgin partnarar í einum brunni, sum hvat skilst møguliga verður boraður næsta ár ella í seinasta lagi í 2007.

Henda avgerðin fellur helst í komandi mánað eftir samráðingar nú í longri tíð. Or-

søkin til at BP sum fyrstøðufelag fyri tveimum brunnum frá fyrstu útbjóðing ikki enn hevur viljað sett borin í aftur er tann, at fyrsti brunnurin varð turur og harafturat at meetingarnar hjá felagnum eru, at tað er einki at fara eftir í hesum loyvinum.

Hin samráðingin um at flyta brunnar er millum

Bjarni Djurholm, landsstýrismaður hevur góðar vónir um, at avtala verður gjord millum oljufeløg og myndugleikarnar í næsta mánað um at leggja brunnar saman og flyta teir inn á basaltøki

Statoil og Amerada Hess sum fyrstøðufeløg fyri tveir stórum oljusamtøk og so færoysku myndugleikarnar og snúgva seg um at flyta tilsamans tveir brunnar frá ávikavist øki 001 og 003 og leggja teir saman til ein brunn í 9 ára loyvinum hjá Statoil í øki 006.

Atlants Kolvetni við í spennandi brunni

Umrøddu avtalur koma tískil at fevna um 9 oljufeløg. Teirra millum er so eisini færoyska oljufelagið Atlants Kolvetni, sum er partur av The Faroes Partnership samtakinum, har Amerada Hess er fyrstøðufelag. Hini feløgin í hesum

samtakinum eru Dong og BG. Í hinum samtakinum, har Statoil er fyrstøðufelag, eru eisini PetroCanada, Shell og Dong. Aftrat hesum kemur so Anadarko. Hetta vera so feløgin, sum verða partur av tí eina basaltbrunninum, tann, sum verður boraður á Brugduprospektinum í 9 ára loyvinum hjá Statoil. Statoil verður fyrstøðufelag fyri hesi boring. Hin brunnurin, sum er á 9 ára loyvinum hjá Anadarko, fevnir so um feløgin BP, Shell og Anadarko, og har er BP fyrstøðufelag.

Greitt í oktober

Bjarni Djurholm, lands-

stýrismaður í oljumálum væntar, at hesar sera spennandi og týðningarmiklu samráðingar verða avgreiddar í oktober, soleiðis at feløgin av álvara kunnu leggja seinastu hond á fyrrireikingarnar at seta borin í næsta ár og møguliga eisini í 2007.

Sum skilt fer Statoil at bora næsta summer í tí so-nævna Brugduprospektinum. Keldur í oljuheiminum vilja vera við, at nettupp hetta økið í 9 áraloyvinum hjá Statoil er kanska júst tað økið á øllum landgrunninum, sum bæði oljufeløg og myndugleikar hava bestu vónir um at finna olju. Í summar hava ikki færri enn 4 oljuskip gjørt

úr í oktober

Í næsta mánað verður helst avgerð tikin um at flyta fyra brunnar frá 1. útbjóðing inn á tvey 9 ára loyvi, longur inni á landgrunninum. Har verða teir fyra brunnarnir til tveir, sum verða boraðir í loyvi hjá Statoil og hjá Anadarko. Sí pílarnar

sum liggur skamt frá framleiðandi oljukeldunum í bretskaum øki.

Hóast lønandi fund ikki vórðu gjørd so varð úrslitið av leitiningi tann, at staðfest varð ein virkin kolvetnisskipan í undirgrundini. Oljufeløgini hava so arbeiði víðari og havt heilt endavent øllum sínum arbeiðsháttum metingum og eru komin eftir, at tað eru stórir møguleikar at finna olju og gass, um tey flyta sínar brunnar aðrastaðni á landgrunnin, og tað vil í hesum førinum siga inn á 9 ára loyvi, har tað finnast tjúkkar basaltfláir. Hóast tað hevur verið torført at siggja niður gjøgnum basalt, so er tøkni so mikið útbýgd, at feløgini halda seg siggja stórar strukturar í undirgrundini, sum kunnu goyma nógvu olju og gass.

Vitandi at váðin er nógv stóri og at tað er nógv dýrari at bora gjøgnum basalt hava oljufeløgini sett føroysku myndugleikum fram ynski um at leggja teir upprunaligu fyra brunnarnar saman til tveir brunnar. Tað eru so hesar brunnar, sum endalig stóða verður tikin til í næsa mánað.

fyrirreikandi kanningarnar at gera klárt at bora næsta summer. BP hevur eisini fyrirreikað seg til at flyta sínar brunnar til granna-loyvið hjá Anadarko og hevur tískil skotið seismikk í hesum økinum í summer. Tað er tó enn ógreitt, um feløgini verða klár at bora her í 2006.

Gullhornið sum ikki var nakað gullnám

Tá fyrsta útbjóðing á føroyska landgrunninum lat upp í 2000 buðu oljufeløg sær til at bora ikki færri enn 8 leitingarbrunnar. Síðani eru fyra av hesum brunnum boraðir í tí sokallaða "Gullhorninum",

Næsta summer fer borurin eftir øllum at døma niður aftur í føroyska undirgrundina. Hesaferð gjøgnum basalt

Brunnar á basaltinum positivir fyri búskapin

At brunnar verða boraðir inni á landgrunninum næsta ár kann fáa eitt positivt árin á føroyska búskapin. Teir kunnu vera avgerandi fyri oljutilgongdina og her ikki minst fyr 2. útbjóðing sigur Bjarni Djurholm, landsstýrismaður í oljumálum

OLJUVÓNIR

Jan Müller
 jan@sosialurin.fo

– Komandi ár kann blíva heilt avgerandi fyri, hvussu oljutilgongdin verður á Føroyaleiðini. Er tað so, at Statoilsamtakið rakar við

kolvetni í síni fyrstu boring á basaltinum, kann tað, uttan mun til um talan er um eitt stórt ella lítið fund, økja munandi um leitiningina við Føroyar. Hetta sigur Bjarni Djurholm, landsstýrismaður í oljumálum, nú tað er greitt, at oljufeløg og føroyskir myndugleikar eru við at koma ásamt um eina avtalu at bora tveir brunnar inni á landgrunninum næsta ár og møguliga í 2007 við.

Oljumálaráðharrin dylur ikki fyri, at hesir ætlaðu brunnar fara so aftur at hava eitt positivt árin á føroyska búskapin, tí tað fer at skapa eitt slag av bjartskygni. - Tí er tað okkara vón, at man kemur til eina niðurstøðu í næsta ár, sum ger, at áhugin veksur og ikki minkar í teimum økjum á landgrunninum,

har vit lótu oljufeløgum nýggj loyvi 17. januar í ár. Við hesum sipar landsstýrismaðurin til 2. útbjóðingina, hvørs lagna lættliga kann koma at byggja á nettupp írestandi brunnarnar frá 1. útbjóðing, tvs. hvussu úrslitið verður av teimum báðum brunnunum.

Ein fyrirtreyt fyri at loyvinu í 2. útbjóðing eisini skulu eydnast er, at okkurt fund verður gjørt ella olja verður funnin í so mikið stórum nøgdum, at hon tá er ein góður katalysator fyri aðrar at fara í gongd. Tá 2. útbjóðing var lutað út bundu feløgini seg ikki til at bora men at gera seismiskar og aðrar kanningar soleiðis at hesar kundu vera ein fyrirreiking og fortreyt fyri at fara undir at bora seinni.

Bjarni Djurholm sigur víðari, at hendur tað, at oljuboring í 2006 ikki fer at liva upp til vónirnar, so kann tað hava við sær, at áhugin fyri føroyska landgrunninum fer at kólna. – Men eg livi sjálvur í teirri vón, at hyggur tú at møguleikum, sum eru, so trúgvi eg meira uppá, at vit fáa eina positiva ábending heldur enn tað øvuga. So tað verður eitt spennandi summer, og eg sjálvur seti álitid á, at vit eru ikki yviroptimistiskir men realistiskir, tá vit siga, at úrslitið av boring næsta ár verður so mikið gott, at tað ber til at fara víðari.

Oljufeløg skulu ikki stúra fyri trygdini

TRYGD

Jan Müller
jan@sosialurin.fo

Føroyska sjóbjargingarstøðin MRCC hevur verið rættiliga í miðdeplinum nú í seinastuni eftir vanlukku við farmaskipinum Jökulfell. Frammi hevur verið, at støðin treingir til ábøtur. Bjarni Djurholm, landsstýrismaður í oljumálum heldur ikki, at oljufeløgini, sum ætlandi fara undir boring næsta ár hava nakað at stúra fyri.

- Eg havi noterað mær at finningarnar móti MRCC støðini, sum eru settir á prent. Síggi at landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum hevur sett sær eina skrá

upp, hvussu man t.d. tekniska útgærdina, soleiðis at hon er í samsvar við krøvini til nýggjastu tøkna á økinum og her serstakliga við bjarging fyri eygað. Og at landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum eisini vil endurskoða tær mannagongdir, sum eru. Hetta haldi eg er eitt sera positivt signal at senda út, og hevur landsstýrismaðurin í tó sambandi eisini gjørt ljútingið varugt við, at tað skulu gerast fløgur í nýggja tøkni.

- Vil tú harvið siga, at oljufeløgini, sum skulu til at bora næsta summer, skulu kenna seg trygg, tá tað um trygdina av sjónum ræður?

- Tey skulu kenna seg

trygg, men tað er eingin loyna, at tekniska útgærdin hjá MRCC støðini eru ikki tann allar nýggjasta. Flestu ásanna, at støðin annars hevur virkað væl. Men tíðin fer við øllum, og eg trúgvi tað er neyðugt at gera nógvar ábøtur. Taka vit t.d. sendiútgærdina so er hon av slíkum slag, at tað næstan ikki fáast eykalutir til hana meira. Men landsstýrismaðurin hevur so tikið stig og fer í holt við at uppgradera støðina, og tí haldi eg, at oljufeløgini, sum fara at arbeiða á landgrunninum næsta summer, skulu kenna seg trygg.

Framhald av síðu 13

iska. Aðraaðni er býtið millum rík og fátæk meira ekstremt. Í Danmark kunnu flestøll liva eitt sámuligt lív uttan at mangla tað mest elementera, sum mat, klæðir og íbúð.

Spurningurin er so, um hetta er gott ella skítt, positivt ella negativt?

Argumentið hjá liberalistunum og Evu Kjer-Hansen (til fyri viku síðani) var, at størri ójavn skapti dynamik. Men soleiðis sum stórar kanningar vísa, so hevur tað ferð eftir ferð verið staðfest, at Danmark liggur í toppinum, tá tað kemur til kappingarføri í altjóða høpi.

Frælsi, javnaður og brøðralag

Javnleikin í Danmark forðar ikki fyri frælsi, opinheit og vilja til broytingar. Hinvegin ger javnleikin, at samfelagið er vælorganiserað, at samarbeiði millum partarnar á arbeiðsmarknaðinum virkar væl og uttan stórra rembingar. Samfelagið hevur eisini verið ført fyri at tillagast globaliseringini so líðandi, tað hevur verið ført fyri at arbeiða og hugsa uppá nýggjar mátar.

Frælsi er eitt nógv brúkt og misbrúkt hugtak. Frælsi kann vera tótt ideologi, ella tað kann hava eitt

konkret innihald. Hetta innihaldi má í fyrsta vera frælsi at kunna velja. Uttan nakað at velja ímillum er frælsið tómt. Livir eitt menniskja í materiellari armóð, uttan útbúgving, uttan fakliga vitan, uttan tak yvir høvdið, og kanska uttan arbeiði - so er einki reelt at velja ímillum.

Spurningurin er so eisini hvat fólk halda vera moralskt og politiskt rætt. Tað politiska bendir tann vegin, at tað ikki er ynskigt við ov stórum ójavnna millum rík og fátæk. Samfeløg við stórum støttamunum hanga stutt sagt illa saman, ofta merkt av ófriði og kriminaliteti. Tey hava ov lítið "kitt" at sjóða samfelagið saman til eina hampiliga harmoniska eind.

unum (OECD-tøl) til 2004 (UNDP-tøl).

Hvat halda danskir veljarar

Nógva orðaskifti, sum kom burtúrur orðunum hjá socialministeranum Evu Kjer-Hansen og ikki minni hennara dementi fáar dagar seinni, hevur eisini fingið nýggjar meiningarkanningar fram. Hvat halda veljararnir? Er tað ynskigt við stórra ójavnna?

Svarið er rættiliga greitt, samb. Jyllandsposten 24.9.2005. Tað vísir, at 73% av veljarunum halda ikki, at tað er gott at økja um ójavnna í samfelagnum. Bert 19% halda tað vera skilagott at gera tey ríku ríkari og tey fátæku fátækari.

Føroyar?

Hvar eru Føroyar? Kanska hveði tað verið áhugavert, at rokna Gini-talið út fyri Føroyar. Hvør kann gera tað, so vit kunnu samanbera okkum við onnur?

Keldur:
OECD: Economic Studies no 34, 2002/1
UNDP: Human development Report, 2004
<http://hdr.undp.org/reports/global/2004/>
Jyllandsposten 18. september + 24. september
Politiken fleiri nr. sept 2005.
H. Tjørnehøj: Det gik godt indtil 1901. Politiken 25.9.06

www.sosialurin.fo
www.sosialurin.fo

Endurskoða oljupengar

OLJUPENGAR

Jan Müller
jan@sosialurin.fo

Enn eru millum 30 og 40 mill. kr. eftir at brúka av upphæddini, sum oljufeløg frá bæði 1. og 2. útbjóðing hava latið til fólleikamening. Landsstýrismaðurin í oljumálum, Bjarni Djurholm sigur við Vinnusíðurnar, at hann fer at taka spurningin um oljupengar upp í næstum, tí har eru víðurskifti, sum eiga at endurskoðast.

- Øll skipanin eigur at verða endurskoðað ikki minst við tí fyri eygað, at landsstýrið hevur sett sær

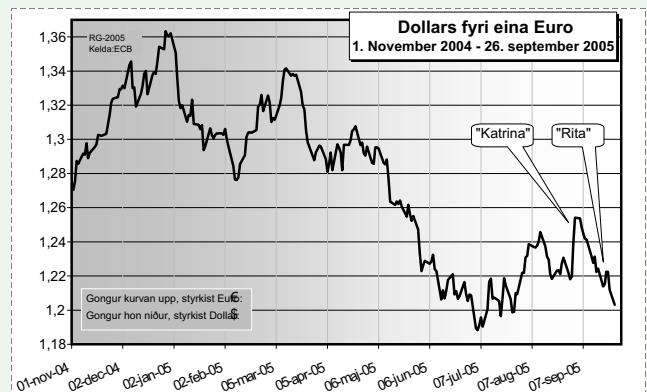
onnur mál um, hvussu vit skipa hetta samfelagið tery næstu 10 árin og her hugsu eg m.a. um granskning.

Landsstýrismaðurin úti- lokar tí ikki, at fólleikapengar frá oljuvinnuni kunnu verða brúktir øðrvísi í framtíðini her m.a. til granskningaruppávur.

- Vit eru tó vitandi um, at pengarnir verða játtaðir í samstarvi við tey feløgini, sum koma til Føroya at arbeiða og at tey sjálvsagt hava áhuga í at seta síni fingamerki á, hvat pengarnir verða brúktir til. Soleiðis hevur gongdin verið higartil, og tað er tað fult forstålsli fyri. Men í minnum samskifti við feløgini

havi eg eisini sagt, at tað liggur fyri stavn, at man helst eigur at hyggja eftir skipanini tó ikki fyri at kollvelta hana men meira fyri at regulera hana.

Sjálvur heldur Bjarni Djurholm, at pengarnir, sum oljufeløgini hava játta at lata sum part av loyvunum, eiga at verða meira úrslitsorienteraðir, soleiðis at tað, sum kemur burtur úr í síðsta enda, gevur eina nyttu. Tað er kanska serliga nú ein nýggj figgarlóg er fyri stavn, at man tekur tað upp. Hesir pengar eru tó ikki tiknir við í figgarlógarviðgerðini.

Meldurstormarnir hava ávirkað dollarkursin, men europeiski búskapurin koyrir trekt

Sum myndin vísir, so hava báðar melduródnirnar, "Katrina" og "Rita" sum tær kallaðust, ávirkað dollarkursin negativt. Men myndin vísir eisini, at Katrina virkaði nógv harðari enn Rita. Sum heild er kursurin á euro vikinadur seinasta mánaðin. Euroland, ella londini sum brúka euruna, er tað økið í Heiminum, har búskapurin gongur trekast. Øll hini stórra økini, Kina, India, Russland Brasilía, Japan og USA, hava nógv stórra búskaparligan vøkstur enn Euroland. Valið í Týsklandi, sum gav eitt "gruggat" úrslit, gjørdi ikki støðuna betri. Bankafólk halda, at valið gav tað verst hugsansði úrslitið fyri euruna. Útlit er nú til eina "Grosse Koalition" millum SPG við Schröder og CDU við Merkel

Sosialurin
Sosialurin